

LIETUVOS RESPUBLIKOS

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 310, 333 IR 385 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO

ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Baudžiamojo proceso kodekso 310, 333 ir 385 straipsnių pakeitimo projektu siekiama užtikrinti, kad Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba laiku gautų informaciją apie visus teismų nuosprendžius bylose, kuriose sprendžiamas klausimas dėl nusikalstamų veikų, padarytų vaiko atžvilgiu (nepriklausomai nuo to, ar vaikas byloje dalyvauja kaip nukentėjęs, liudytojas ar kitaip susijęs asmuo). Praktikoje susiduriama su iššūkiais, kai Tarnyba negauna informacijos apie įsiteisėjusius nuosprendžius baudžiamosiose bylose, kuriose nustatyti vaiko atstovų pagal įstatymą seksualinio ar kito pobūdžio nusikaltimai prieš savo vaikus. Tokiais atvejais, kai Tarnyba nebuvo pripažinta nukentėjusio vaiko atstovu pagal įstatymą, ji neturi galimybės savarankiškai identifikuoti vaikų, kurių saugumui ar jų teisių tinkamam užtikrinimui gali kilti grėsmė, ir atitinkamai inicijuoti situacijos vertinimo ar apsaugos priemonių taikymo procesų po priimto apkaltinamojo nuosprendžio. Siekiant užtikrinti veiksmingą vaiko teisių apsaugą ir įgyvendinti Tarnybai pavestas funkcijas, numatytas Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, pvz., pareikšti ieškinį dėl laikino ar neterminuoto tėvų valdžios apribojimo, itin svarbu nustatyti teisinį pagrindą, kuris leistų Tarnybai gauti informaciją apie teismo nuosprendžius bylose, susijusiose su nusikaltimais prieš vaikus, ypatingai seksualinio ir kitų formų smurtinio pobūdžio, nepriklausomai nuo to, ar Tarnyba buvo pripažinta vaiko atstovu pagal įstatymą procese.

Projektu siekiama sukurti pareigą teismams perduoti teismo nuosprendžius dėl nusikalstamų veikų, padarytų vaiko atžvilgiu, Valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai nedelsiant po jų priėmimo.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Seimo narys Laurynas Šedvydis.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu nėra įtvirtinta pareiga teismams pateikti nuosprendžius bylose, kuriose sprendžiamas klausimas dėl nusikalstamų veikų, padarytų vaiko atžvilgiu.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma aiškiai įtvirtinti teismų pareigą perduoti nuosprendžių, kuriuose sprendžiamas klausimas dėl nusikalstamų veikų, padarytų vaiko atžvilgiu, kopijas Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai nedelsiant po jų priėmimo. Taip Tarnyba galės greičiau reaguoti į kritinius atvejus ir užkirsti žalą vaiko teisėms ir interesams.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nebuvo atliktas.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymų nuostatų pakeitimas gali turėti teigiamos pasekmės smurtinių nusikaltimų prieš vaikus pasikartojimo užkardymui.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas niekaip neatsilieps verslo sąlygoms ar verslo plėtrai.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Įstatymų priimti nereikės.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir ES dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja ES dokumentams ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymų įgyvendinimui Teismų administracijai gali prireikti poįstatyminius teisės aktus dėl įstatymo projekto įgyvendinimo, tačiau savo esme tai yra skaitmeninės sprendimo versijos persiuntimas todėl gali būti nebūtinai.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Valstybės biudžeto lėšų neprireiks.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektai parengti bendradarbiaujant su Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Vaikai“, „vaikai ir tėvai“, „nuosprendis“, „vaikų apsauga“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
